

ÅRSRAPPORT 2008

med årsberetning

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

VISJON

En samlende og slagkraftig fellesorganisasjon for kirkelige virksomheter.

OPPDRA

KA skal ivareta medlemmenes felles interesse og tilby tjenester som bistår og dyktiggjør dem rollen som arbeidsgivere. KA skal være en aktiv samfunnsaktør og arbeide for å fremme medlemmenes interesser overfor sentrale myndigheter og i offentligheten.

VERDIER

- Medlemsfokuset: KA skal sette medlemmenes egenart og interesser i sentrum.
- Åpen: KA skal være åpen, demokratisk og ikke-diskriminerende.
- Troverdige: KA skal behandle medlemmene faglig forankret, forutsigbart og likeverdige.
- Samfunnsansvarlig: KA skal ha fokus på kultur, ressursutnyttelse og miljø.
- Samarbeidsorientert: KA skal bidra i en bred allianse av organisasjoner og institusjoner som profilerer kirkelig virksomhet på en positiv måte.

INNHO

- 1 Hilsen fra styreleder
- 2 Adm.dir. har ordet
- 3 Strategisk mål 1
- 4 Strategisk mål 2
- 6 Strategisk mål 3
- 7 Strategisk mål 4
- 8 Litteratur utgitt av KA 2008
- 10 Kursvirksomheten
- 11 Årsberetning 2008
- 13 Årsregnskap 2008
- 15 Noter
- 16 Revisjonsberetning

HILSEN FRA STYRELEDER

Den norske kirke er inne i en tid med endring; skille stat – kirke, trosopplæringsreform, gudstjenestereform, demokratireform m.m. En av de store utfordringene i denne endringstid, er å gå ut, og nå ut, til folk med budskapet. Håpet er at nye mennesker skal bli nysgjerrige på det, få lyst til å høre mer og vil snakke sammen om budskapet. Folkevalgte og ansatte i kirken har et særlig ansvar for dette arbeidet.

Demokratiutvikling

Valgdeltakelse er satt på dagsorden i forbindelse med kirkelig valg høsten 2009. Demokrati er mye mer enn valgdeltakelse. Det handler om at mennesker er villig til å stille som folkevalgte i kirken, bruke tid og engasjement på menighetsråd, fellesråd, bispedømmesråd og kirkemøtet. Det handler om demokratiske beslutningsprosesser hvor brukere av tjenestene blir hørt og der folkevalgte i kirken fatter vedtak. Ansatte som må ta ansvar for utarbeidelse av gode saksutredninger til folkevalgte, og følge opp vedtak som fattes i rådene.

Sammen skal vi utvikle Den norske kirke

Det er behov for felles innsats og utholdenhet. Vi må stå sammen og bygge Den norske kirke. Bygge broer mellom ytterpunkter, broer som tåler spenn og ulikt landskap i hver ende. Vi bør leve med uenigheter på en slik måte at alle opplever tilhørighet og ønsker å bli værende i Den norske kirke. Og at vi oppfattes som et inkluderende menighetsfellesskap og ikke et enighetsfellesskap.

Sammen skal folkevalgte og ansatte videreutvikle og bygge Den norske kirke som et synlig trossamfunn som formidler den kristne tro. Formidling av en tro som mennesker blir nysgjerrige på, får behov for å vite mer om og ønsker å være en del av. Veien er utfordrende, men jeg har tro på at vi sammen vil kunne bygge dette trossamfunnet og formidle den kristne tro til mennesker og synliggjøre det i samfunnet. Når vi ser veiene ulikt og uenighet oppstår, må vi tilstrebe å lytte til hverandre, være ærlige og møte hverandre med kjærlighet.

Benita Christensen
Styreleder KA

*Kjærligheten er tålmodig, kjærligheten er velvillig,
den misunner ikke, den skryter ikke, er ikke hovmodig.
Den gjør ikke noe usømmelig, den søker ikke sitt eget,
blir ikke oppbrakt og glemmer ikke på det onde.
Den gleder seg ikke over urett, men har sin glede i sannhet.
Kjærligheten utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt.*

1. Korint 13, vers 4-7

ADM.DIR. HAR ORDET

Interesseorganisasjon i endringstider

Endringstider skaper nye utfordringer og nye muligheter. Svært mye er i endring i Den norske kirke. Saker som har satt dagsorden i 2008 er stat/kirke, demokrati, gudstjenestereform, trosopplæring. Alt dette skal bidra til en bedre kirke og en mer relevant kirke. Medlemmene betaler kontingent til KA for at vi skal være der både for å løse de dagligdagse utfordringer, sørge for ryddighet i avtaler, støtte i konfliktsaker, tariffavtaler, opplæring, forvaltning osv. og samtidig skal vi være med å legge premisser for framtidens kirke. Det er viktige og riktige forventninger. De er krevende fordi mer og mer av arbeidskapasiteten beslaglegges av å følge opp beslutninger og utredninger som er initiert av andre. Store og viktige prosjekter fra sentralkirkelig hold er ikke alltid tilstrekkelig gjennomtenkt når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser.

Endringstider i kirken er utfordrende også fordi det skjer mye samtidig og lokalkirkens mulighet for å følge med sentralt er begrenset.

KA ønsker også å være en seriøs aktør i det kirkelige landskap som tar ansvar for kirkens fremtid.

En av de viktige sakene i så henseende er at KA ved styret valgte å gå til sak mot staten for brudd på Grunnloven i forbindelse med billigsalg av festetomter. Det interessante prinsipielt sett er at Den norske kirke antas ikke å ha mulighet til å saksøke staten fordi den selv er en del av statsforvaltningen. Det er den lokale kirke og KA som representerer selvstendigheten.

Samtidig opplever KA i flere og flere saker at det er viktig med en organisasjon som taler lokalkirkens sak. Enten det dreier seg om trosopplæring, demokrati, prostereform eller fremtidig organisering av kirken, er det sterke sentraliserende drag. Kirkemøtets sammensetning bidrar også sterkt til å favorisere en regional oppbygging av kirken - på bekostning av lokalt selvstyre.

I slike endringstider er det mer enn noen gang viktig at man i det lokale arbeid fokuserer gode arbeidsprosesser, kvalitet i det arbeidet som drives av ansatte og frivillige, strategisk tenkning og det å bygge en demokratisk kultur. Medlemmer har rett til å forvente

at KA som organisasjon og KAs ansatte har fokus på å støtte medlemmene i dette arbeidet.

Håpet er at KA fortsatt skal være en viktig utviklingspartner for medlemmene. En organisasjon og utviklingspartner som er der når de trenger den og som de kan stole på som sitt talerør gjennom de endringer som kommer.

*Frank Grimstad
Adm.dir.*

STRATEGI- MÅL 1

Hjelp medlemmene til å bli ansvarlige og dyktige arbeidsgivere

Helt siden starten i 1990 har KA hatt som formål å hjelpe medlemmene til å bli ansvarlig og dyktige arbeidsgivere. Dette skjer i dag gjennom blant annet økonomisk og juridisk rådgivning, samt kursvirksomhet. For 2008 vil vi fremheve følgende:

Folkevalgtopplæring

2008 var et aktivt opplæringsår med fokus både på valgte medlemmer av lokalkirkelige råd og på tilsatt personell. I kjølvannet av stat-kirkeforliket fra april 2008 ble det invitert til åtte regionale strategikonferanser om veien videre for Den norske kirke. I tillegg har det vært utviklet og prøvd ut et lobbykurs særlig innrettet mot de utfordringer lokale folkevalgte har overfor kommunen og andre aktører i lokalsamfunnet.

Lederutvikling

Lederutviklingstilbudene for kirkeverger og daglige ledere har stor pågang og det er gjennomført/igangsatt tre parallelle opplegg for ulike målgrupper i 2008 med til sammen ca 50 deltakere. I tillegg er det gjennomført et ordinært firedagers grunnkurs for nye kirkeverger. To av lederutviklingsprogrammene inngår i samarbeidsavtalen med Diakonhjemmets høgskole og innebærer mulighet for avlegging av eksamen i 20 studiepoeng på bachelor- eller masternivå. Samarbeidet med Diakonhjemmet vurderes fortsatt som meget godt og mange av deltakerne ønsker uttelling i form av studiepoeng og avlegger eksamen.

Sammen om å lede 2

For å bidra til en bedre samordning og helhet over ledelsesprosessene i Den norske kirke, har KA hatt prosjektlederansvar for et nytt felles lederutviklingsseminar for alle landets proster og kirkeverger kalt "Sammen om å lede 2". Utviklingsarbeidet skjer i samarbeid med Bispemøtet/bispedømmeråd og gjennomføres regionalt fra og med høsten 2008. Tematisk fokuseres ledelsesmessige utfordringer som knytter seg til innføringen av trosopplæringsreformen i Den norske kirke.

Stabsutvikling

Det er i 2008 utviklet et større kursopplegg i stabsutvikling som er tilbudt lokale staber. Det er stor etterspørsel etter dette kursmateriellet samt etter kursholdere fra KA som kan bidra til gjennomføring av 1-2 dagers samlinger omkring denne type tematikk (13 oppdrag i 2008).

Etterutdanning for kirkelig tilsatte

Det partssammensatte arbeidet på KA-sektoren har i 2008 forvaltet til sammen omlag to millioner kroner til nasjonale tiltak særskilt innrettet mot sektoren. Det er etablert nytt nasjonalt fagutvalg for kirkemusikk med representanter både fra MFO og KA. Fagutvalget har som særlig ansvar å initiere nasjonale etterutdannings tiltak for kirkemusikere og har i 2008 prioritert arbeidet med å påbegynne planlegging av opplæringstiltak som kan imøtekomme gudstjenestereformens utfordringer. Arbeidet har vist seg å være krevende på grunn av mangfoldet av aktører og stor uklarhet med hensyn til ansvarsforhold og økonomi.

Ordningen med reisestipend for enkeltpersoner og staber er revidert og videreført og det er delt ut til sammen ca. 25 stipender på til sammen kr 150 000. OU-styret har i 2008 også etablert et samarbeid med Kirkens Nødhjelp som muliggjør kirkelig tilsattes deltakelse i Kirkenes verdensråds ledsagerprogram i Israel og Palestina (permisjonsordning).

Etterutdanningsmidlene som KA forvalter til kompetanseutvikling av kateketer/ menighetspedagoger er fordelt etter søknader dels fra enkeltpersoner, dels fra regionale eller nasjonale kursarrangører. Det er tildelt forskningsstipend også i 2008.

Arbeidstid og arbeidsplanlegging

Med delfinansiering fra OU-styret, har KA og arbeidstakerorganisasjonene i samarbeid tilbudt dagskurs om arbeidstid og arbeidsplanlegging også i 2008. Det er gitt tilbud om bistand fra de sentrale parter også når det gjelder Hovedavtalen og tillitsvalgtordning. KA har også hatt kurs i tariffrelaterte temaer på enkelbestilling fra medlemmer.

STRATEGI- MÅL 2

Styrke medlemmenes juridiske og økonomiske rammebetingelser

For å kunne opptre som en ansvarlig arbeidsgiver er man avhengig av gode rammebetingelser. KA jobber kontinuerlig med å forbedre våre medlemmers rammevilkår og nevner følgende fra 2008:

Forholdet kommune- kirke

KA ønsker å være en pådriver og støttespiller for at medlemmene gis bedre økonomiske og juridiske rammebetingelser. Utfordringene blant medlemmene er sammensatte. De kirkelige fellesrådene i Den norske kirke opplever nå at staten bygger ned sine direkte økonomiske tilskuddsordninger slik at fellesrådene i enda større grad blir avhengige av de kommunale bevilgningene. Styrkingen i kommuneøkonomien har gjort at den lokale kirke i gjennomsnitt har opplevd en forsiktig positiv utvikling, men det er store forskjeller mellom kommunene. I det tverrpoliske stat/kirke-forliket våren 2008 ble den lokale kirkes økonomiske bånd til kommunen videreført i overskuelig framtid. Den lokale kirke blir på denne måten knyttet til både kommuneøkonomien og kommunestrukturen. KA har på denne bakgrunn styrket innsatsen innenfor områder som omhandler forholdet kommune-kirke. Vi registrerer økende usikkerhet både blant fellesrådene og i kommunene om premissene for samhandlingen mellom kirke og kommune. Det har derfor vært avgjørende å kunne tilby individuell medlemsrådgivning som både har god kjennskap til kirkelovgivning og kommunenes rammebetingelser.

Samtidig som den økonomiske tilknytningen til kommunen blir bekreftet, erfarer KA at den lokale kirke i Den norske kirke i økende grad selvstendigjøres fra kommunen når det gjelder organisasjon og arbeidsformer. Selv om dette på mange måter er en ønsket utvikling, så blir utfordringene tydelige med de mange små og sårbare enhetene. KAs arbeid i 2008 har derfor søkt å videreutvikle samarbeidsmodeller og fellesløsninger som både gir effektivisering og styrket lokal kompetanse.

Samarbeid med Private barnehagers landsforbund

KA uttalte seg kritisk til Regjeringens forslag om bortfall av statstilskuddet og mindre statlige føringer for kommunenes økonomiske tilskudd de private barnehagene. Dette forslaget er inntil videre utsatt, men det forhindrer ikke at KAs barnehagemedlemmer erfarer økende økonomisk avhengighet til sin egen kommune.

KA har i underkant av 100 barnehagemedlemmer. Vi har erfart at det har vært krevende å ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gi disse medlemmene et fullverdig medlemstilbud når det gjelder juridiske og økonomiske rammebetingelser. KA inngikk derfor høsten 2008 en samarbeidsavtale med

Private barnehagers landsforbund (PBL) som innebærer at KAs barnehagemedlemmer tilbys gratis medlemskap i PBLs interessevirksomhet. Medlemskapet i KAs arbeidsgivervirksomhet består som før. En slik samarbeidsmodell bruker ressursene i begge organisa-

Regnskap 2007	Max. budsjett 2007	Regnskap 2006
17 038 000	17 160 000	15 422 354
10 674 276	22 388 000	21 158 624
13 682 936	39 548 000	36 580 978
1 134 219	2 766 000	3 276 141
6 447 858	15 428 000	13 814 733
552 276	560 000	557 160
666 184	21 199 000	19 043 579
90 537	39 953 000	613
601	-405 000	-112
95	405 000	272 765
12	1 868 000	
	1 868 000	162 130

sjonene på en bedre måte, samtidig som barnehagene vil få et utvidet medlemstilbud. Avtalen åpner derfor for å vurdere andre og mer fleksible former for medlemskap i KA og nye samarbeidsmodeller med andre organisasjoner.

Frivillig virksomhet

KA er med i samarbeidsorganisasjonen Frivillighet Norge for å bidra til bedre rammebetingelser for frivillig virksomhet. Det mest sentrale kravet fra denne organisasjonen har vært å gi frivillig virksomhet fri-

FRIVILLIGHET NORGE

tak for merverdiavgift. Regelverket på dette området innebærer i praksis at frivillig virksomhet må betale moms på en stor andel av gaver og innsamlede midler. Regjeringen har heller ikke i 2008 gjort noe på dette området. Regjeringen har i 2008 fulgt opp Stortingets vedtak om opprettelsen av en Frivillighetsregister som skal gi en oversikt over all frivillig virksomhet i Norge. Registeret gir imidlertid ikke adgang til at menighetsråd og fellesråd i Den norske kirke kan registrere seg.

FOU-arbeid

KA har i 2008 forvaltet statstilskudd på omlag to millioner kroner til FOU-arbeid innrettet mot å stimulere til interkommunalt kirkesamarbeid. Midlene er i hovedsak benyttet som tilskudd til syv lokale prosjekter som prøver ut ulike samarbeidsmodeller. De lokale prosjekter er knyttet sammen i et FOU-nettverk som møtes to ganger årlig for erfaringsdeling. Arbeidet på området skjer på oppdrag fra Kirkerådet.

De fleste prosjektene som fikk midler i 2008 befinner seg tidlig i forsøksprosessen og sluttevalueringer fore-

ligger i liten grad. Noen gjennomgående trekk lar seg likevel identifisere og de bekrefter tidligere erfaringer som viser at denne type arbeid er tid- og prosesskrevende. Allerede eksisterende interkommunalt samarbeid i regionen samt kvalifisert prosjektledelse ser ut til å være blant de viktige forutsetninger for vellykkede prosjekter. Med hensyn til samarbeidsenheter synes erfaringene så langt å vise at det ikke kan tas for gitt at eksisterende prosti egner seg som samarbeidsenhet. Mer enn 3-4 samarbeidsaktører (fellesråd) ser også ut til å øke risikoen for prosjektsammenbrudd.

Den lokale motivasjon for å drive denne type utviklingsarbeid er videre avhengig av de signaler som til enhver tid gis fra sentralkirkelige myndigheter om hvilke kirkeadministrative enheter som har fremtiden for seg. Det tegnes i dag ikke noe klart bilde av dette fra nasjonalt nivå i Den norske kirke.

STRATEGI- MÅL 3

Samordne, effektivisere og kvalitetssikre ressursforvaltningen hos medlemmene

Kvalitet på tjenester

KA har i 2008 utvidet opplæring og brukerstøtte til menigheter som ønsker et sterkere fokus på kvalitetsdokumentasjon og kvalitetsutvikling på kirkens tjenester overfor sine medlemmer. Kvalitetsverktøyet "Stadig bedre" som er utviklet til bruk innenfor kirkelig undervisning, har ved utgangen av 2008 til sammen 56 brukermenigheter. Brukermenighetene rapporterer stor grad av tilfredshet med verktøyet. Prosjektet har finansiering fram til 1. september 2009.

En av de viktigste utfordringene i prosjektet er at denne måten å arbeide på fortsatt oppleves som ny i Den norske kirke og foreløpig mangler utviklede verktøy på andre kirkelige arbeidsområder. Høsten 2008 er det fremskaffet finansiering til en begrenset videreutvikling av metodikken også til det diakonale arbeidsfelt.

Det vil imidlertid være avgjørende å få avklart på hvilken måte denne type systemer for kvalitetsdokumentasjon kan innføres som integrert del i Den norske kirkes videre arbeid med trosopplæringsreformen. Systemutviklingen på området er i utgangspunktet Kirkerådets ansvar og det er derfor påbegynt felles drøftinger mellom KA og Kirkerådet om disse spørsmål med sikte på avklaring våren 2009.

Kirkebyggforvaltning

Et sentralt ansvar for den lokale kirke er forvaltningen av kirkebyggene. De representerer en del av kulturarven som kirken har en forpliktelse til å ta vare på. De er samtidig menighetens gudstjenesterom, forsamlingsrom, seremonirom, arbeidsplass, museum og kulturhus. Alle de ulike forventningene og funksjonene til kirkebyggene er krevende å håndtere, men viser samtidig hvilke store verdier den lokale kirke er satt til å forvalte. En hovedmålsetting for KAs arbeid i 2008 har vært å bidra til å utvikle kunnskap, fagmiljø og holdninger til å ta vare på kirkebyggene. Vinteren 2008 arrangerte vi fagdager om kirkebyggforvaltning i alle bispedømmer. I løpet av 2008 har vi utgitt to håndbøker innenfor kirkefeltet: En om stell og bevaring av kirkesølv og en om investering og vedlikehold av orgler. Det ble i 2008 igangsatt en større oppgradering og fornyelse av Kirkebyggdatabasen for å bidra til bedre brukervennlighet med tanke på relansering vinteren 2009.

I 2008 var det ingen større brannskader i noen av kirkene, dette bidrar til nok et godt resultat for KAs kirkebyggforsikringsordning. Om lag 80 prosent av kirkebyggene er nå med i denne ordningen, og det lave skadetallet bidrar til at vi fortsatt kan tilby lave premier. Staten gir tilskudd til KA for å arbeide for brann- og innbruddsforebyggende tiltak i kirkebygg. KA har etablert samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) for å utvikle en felles veiledning om brannsikring av kirkebygg. I samarbeid med bl.a. Økokrim og forsikringsordningen i Svenska kyrkan har det vært arbeidet med en veiledning for tyverisikring av kirkebyggene.

Kopinor

KA er part på vegne av alle fellesrådene i en sentral avtale med Kopinor. Avtalen ble reforhandlet i 2008 for ny fireårsperiode med virkning fra 01.01.2009. Avtalen sikrer at fellesråd og menigheter med ansatte (inkludert prester) og frivillige kan kopiere lovlig fra beskyttet materiale til bruk i lokal kirkelig virksomhet innenfor de rammene som er gitt i avtalen. Pr 01.01.2009 er 371 fellesråd tilsluttet avtalen.

Fra 2009 er også adgangen til digital kopiering innlemmet i avtalen. Avgiften for kopieringen beregnes med utgangspunkt i en statistisk undersøkelse som ble gjennomført i 2007/2008. Den samlede avgiften i ny periode er på 6,2 mill kr pr år som fordeles etter innbyggertall.

**STRATEGI-
MÅL
4**

Videreutvikle organisasjons-, informasjons- og kommunikasjonsstrategier

Internett

Den mest fremtredende kommunikasjonskanalen for KA er nettstedet www.ka.no. Som ellers i samfunnet, dominerer nå internett som kommunikasjonsmiddel fra KA til medlemmene. KAs rundskriv f.eks., publiseres nå kun via nettet. Publiseringen suppleres med en e-postmelding om at nytt rundskriv er på plass og kan lastes ned. I KAs brukerundersøkelse i september 2008, sier vel 70 % av de som svarte at nettstedet er hovedkanalen for møtet med KA. 70 % sier at informasjonen holder høy kvalitet, og vel 95 % opplever informasjonen de får gjennom nettet, som relevant. I 2008 startet vi et arbeid med å bygge om nettstedet til å bli enda mer innrettet mot spesielle målgrupper, ikke minst rådsmedlemmene, selv om ressursstoff som de ansatte skal kunne oppleve som relevant og nyttig i sin arbeidsdag, fortsatt vil være på plass.

KA-forum

2008 var KA-forums 13. årgang og kom ut med fem nummer. Bladet sendes i to eksemplarer til hvert medlem, ett ment for kirkevergen og kontoret, ett ment for rådsleder. Selv om internett scorer høyt, viser brukerundersøkelsen at det klart er behov for informasjon på papir.

Rundskriv

Det ble publisert 24 rundskriv i 2008. Rundskrivene legges på nettet og inneholder informasjon som KA anser å være særdeles viktig for medlemmene. Det handler om meldinger om tariffendringer, nye lover, tolking av regelverk m.m.

Media

En stor del av KAs medieoppslag er å finne i avisen Vårt Land. Der får vi spalteplass, først og fremst som kommentatorer til aktuelle kirkesaker, men også med egne saker. Våren 2008 ble det f.eks. en del oppslag etter at KA sammen med partene presenterte rapporten om "Framtidig organisering av arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke". Det ble også god omtale av ulik tematikk rundt kirkebyggkonferansen i Stavanger i april. Tomtefestesaken generelt, og vår støvning av staten spesielt, har også fått bred omtale i 2008. Men altså primært i Vårt Land, selv om noen av sakene er plukket opp av NTB og dermed havner i andre media.

Vi gjør noen forsøk på å nå fram til f.eks. Aftenposten med tematisk anlagte kronikker og leserbrev, men de kommer stort sett i retur, og havner til slutt i Vårt Lands spalter.

I tillegg ønsker KA å bruke lokale og regionale aviser i sin omdømmebygging. Det er et område vi strategisk vil benytte oss mer av i årene som kommer.

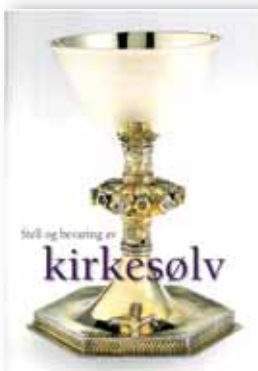

LITTERATUR UTGITT AV KA I 2008

Framtidig organisering av arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke

Rapport fra et partssammensatt utvalg som utredet hva som er god organisering av arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke i framtiden.

Stell og bevaring av kirkesølv

Et hefte utarbeidet i samarbeid med Norges gullsmedforbund og Riksantikvaren. Inneholder praktisk informasjon om hvordan kirkesølv skal brukes og oppbevares for at man skal unngå mest mulig slitasje og skade. I tillegg gis det en innføring i kirkesølvets historie og betydning.

Kirkeplanleggeren 2009

Kalendariet i Kirkeplanleggeren går fra 1. søndag i advent og ut påfølgende kalenderår. I tillegg til kalenderier, er det ressursstoff om organisasjonen og kirkelige institusjoner samt adresser til utdanningsinstitusjoner som har utdanningstilbud til kirkelige medarbeidere. Har vært gitt ut hvert år siden 2005.

En konfirmasjonstid med like muligheter

Gitt ut av KA i samarbeid med Kirkerådet og en gruppe ledet av integreringsprest i Borg bispedømme, Tor Ivar Torgauten.

Klang og kvalitet

Innføring i investeringer og vedlikehold av orgler. Hftet er ment som et redskap for norske menigheter og kirkelig fellesråd som trenger råd i orglespørsmål. Hftet gir nødvendig basisinformasjon og tar opp de fleste sider knyttet til orgelinvesteringer.

Stadig bedre - kvalitet i kirkelig undervisning

En utvidet og forbedret utgave som presenterer evalueringsverktøyet som KA har utviklet til bruk i menighetsarbeidet, særlig med tanke på trosopp-læringsarbeide. Inneholder også fagstoff om ulike sider ved å innføre et mer bevisst kvalitetsfokus på kirkens tjenester.

Hovedtariffavtale pr. 01.05.2008

Hovedtariffavtalen gjelder for alle medlemmer i KAs arbeidsgivervirksomhet og er dermed et nødvendig redskap for de fleste av KAs medlemmer, både administrasjon og råds- og styremedlemmer.

Kursdokumentasjon

Lederveiledning

Stabsutvikling - sammen om å utvikle kirken

Stabsutviklingsmaterieill utviklet av KA. Tanken er at man kan velge om man bruker lokal kursleder, eller få bistand fra KA. Kurspakken inneholder CD, Kursdokumentasjon og veiledning for kursholder.

Lønns- og personalstatistikk for 2007

Lønns- og personalstatistikk 2007 er for kirkelige arbeidstakere (ikke-statlige). Statistikken baserer seg på KAs register pr. 1. desember 2007.

KURSVIRKSOMHETEN

KA arrangerte i 2008 totalt 49 kurs og konferanser med 1300 deltakere. Dette utgjorde 2835 kursdøgn. I 2008 startet seminarserien Sammen om å lede 2 for kirkeverger og proster, og vil fortsette i 2009. Seminarets hovedfokus er de felles lederutfordringer som knytter seg til trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Våren 2008 ble de regionale fagdager for 2007/2008 avsluttet. Temaet for fagdagerne var god kirkebyggforvaltning. På høsten ble også dette temaet tatt opp under Norsk kirkebyggkonferanse som ble arrangert sammen med Stavanger bispedømmeråd og Stavanger kirkelige fellesråd. I tillegg til kurs og konferanser KA har holdt, har KA bidratt til det faglige innholdet og administrasjon på en rekke arrangementer. Blant andre arrangementer kan vi nevne kurs i stabsutvikling, en konfirmasjonstid med like muligheter og regnskapskurs for rådsmedlemmer.

Kurs	Antall deltakere	Antall kursdøgn	Antall kurs/samlinger
Sammen om å lede I	24	48	1
Sammen om å lede II	122	244	2
Fagdager 2007/08	139	278	6
Norsk kirkebyggkonferanse	200	600	1
Kurs i arbeidstid og arbeidsplanlegging	29	29	2
Lederutviklingskurs 2008/2009	25	200	1
Mellomlederkurs	19	190	2
G17 - Lederutviklingskurs	11	165	2
Storkommunekonferansen	67	67	1
FOU-verksted	26	36	2
Opprydding i kirkelige eiendomsforhold	34	34	2
Kurs i regnskapsavslutning	105	105	3
Innføringskurs i kirkeregnskap	25	25	1
Kvalitet i trosopplæringen	74	148	5
Lobbykurs	25	25	2
Arkivkurs	48	48	1
Grunnkurs for kirkeverger og daglige ledere i menighet	30	120	1
Offentlige anskaffelser	52	52	2
Fra idé til vedtak - "Utrederskolen"	22	66	1
Kirkepolitikerkonferanse	60	60	3
Seminar vedrørende håndtering av mistanke om eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep	45	45	1
Kursledelse og organisering av leiararbeid	25	75	1
Dagskurs om sentrale særavtaler	28	28	1
Datakurs kvalitet i trosopplæringen	16	16	1
Innføringskurs i kirkebyggdatabasen	6	6	1
Sammen II/Regionale fagdager Sør-Hålogaland	43	129	1
Sum	1300*	2835**	49***

* antall deltakere i 2007 var 1659

** antall kursdøgn i 2007 var 3179

*** antall kurs i 2007 var 51

ÅRSBERETNING 2008

KA er en selvstendig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for virksomheter med kirkelig forankring. KA har som formål å ivareta medlemmenes felles interesser og yte dem service i deres virksomhet. Virksomheten drives i Kirkens Hus, 7. etg., Rådhusgt. 1-3 i Oslo. KA hadde 551 medlemmer pr. 31.12.2008, hvorav samtlige kirkelige felleråd/ ettsogns menighetsråd, 81 menighetsråd med arbeidsgiveransvar, 11 organisasjonsmedlemmer, 21 menigheter uten arbeidsgiveransvar, samt alle bispedømmerådene.

KAs øverste organ, Landsrådet, vedtok året før en rullerende strategiplan for perioden 2008-2011 med følgende hovedmål:

- Hjelp medlemmene til å bli ansvarlige og dyktige arbeidsgivere
- Styrke medlemmenes juridiske og økonomiske rammebetingelser
- Samordne, effektivisere og kvalitetssikre ressursforvaltningen hos medlemmene
- Videreutvikle organisasjons-, informasjons- og kommunikasjonsstrategier

Disse målene ble i 2008 fulgt opp i virksomhetsplanen. Styret anser oppfølgingen som god, og virksomheten har gitt positive resultater for KA. Det kan bl.a. nevnes følgende:

KA gjennomførte forhandlingene om revisjon av Hovedtariffavtalen pr 01.05.2008 og kom til enighet om et anbefalt forhandlingsresultat 20. juni 2008. Forslaget ble akseptert ved uravstemming blant KAs medlemmer. Alle arbeidstakerorganisasjonene aksepterte også forslaget. I forkant av oppgjøret var det gjennomført partssammensatte arbeider knyttet til bestemmelsene om vaktordninger og om livsfase- og seniorpolitikk. Oppgjøret ble kostbart – som i øvrig offentlig sektor – men var særlig utfordrende økonomisk for mange av KAs medlemmer som ikke får økende lønnsutgifter kompensert fra kommunene. Oppgjøret ble også et eksempel på de betydelige utfordringene som KA har for å fange opp behovene hos medlemmene samlet, som spenner over et stort felt med hensyn til størrelse, intern organisering, økonomi og lønnspolitiske profiler.

KA har videre ytt juridisk rådgivning i et vidt spekter, fra elementære oppklaringer om lov- og tariffbestem-

melser, utviklingsrelaterte spørsmål knyttet til lønns- og personalpolitikk, til tyngre personalsaker som ofte har avviking av arbeidsforhold som ett av alternative utganger. KA har også gitt konkret rådgivning i saker som gjelder organisering av arbeidsgiveransvaret knyttet til trosopplæringsprosjekter, samt generell rådgivning innen kirkeøkonomi og kirkeforvaltning.

For å bidra til en bedre samordning og helhet over ledelsesprosessene i Den norske kirke, har KA hatt prosjektlederansvar for et nytt felles lederutviklingsseminar for alle landets proster og kirkeverger - Sammen om å lede 2. Det er også gitt utvidet opplæring og brukerstøtte til menigheter som ønsker et sterkere fokus på kvalitetsdokumentasjon og kvalitetsutvikling på kirkens tjenester overfor sine medlemmer.

Når det gjelder kirkelig forvaltning og ressursutnyttelse har KA et spesielt fokus på kirkebygg. En hovedmålsetting har vært å bidra til å utvikle kunnskap, fagmiljø og holdninger til å ta vare på kirkebyggene. Et annet område KA søker å styrke ressursutnyttelse er FOU-arbeid innrettet mot å stimulere til interkommunalt kirkesamarbeid.

Av sentrale avtaler som ble inngått i 2008 er en samarbeidsavtale med Private barnehagers landsforbund (PBL). Denne innebærer at KAs barnehagemedlemmer tilbys gratis medlemskap i PBLs interessevirksomhet. Medlemskapet i KAs arbeidsgivervirksomhet består som før. Videre har KA reforhandlet Kopinor-avtalen for ny fireårsperiode med virkning fra 01.01.2009.

Den 2. desember 2008 stevnet KA staten til Oslo tingrett. Bakgrunnen var at Stortinget vedtok endringer i tomtefesteinstruksen som pålegger Opplysningsvesenets fond å ikke gjøre gjeldende de rettigheter som følger av inngåtte festekontrakter og tomtefestelovens regler. Instruksen pålegger fondet en forpliktelse til å regulere festeavgiften og til å innløse festetomter på vilkår som er gunstigere for fester enn det som følger av tomtefestelovens regler og de inngåtte festekontraktene. På bakgrunn av Grunnlovens § 106 krever KA dom for at tomtefesteinstruksen er ugyldig for så vidt den pålegger Opplysningsvesenets fond å regulere festeavgifter og innløse festetomter på vilkår som er gunstigere for festere enn det som følger av festeavtalene og tomtefestelovens regler. Saken kommer opp

for retten i mai 2009.

I KAs brukerundersøkelse i september 2008, sier vel 70 % av de som svarte at nettstedet er hovedkanalen for møtet med KA. 70 % sier at informasjonen holder høy kvalitet, og vel 95 % opplever informasjonen de får gjennom nettet, som relevant.

Økonomiske hovedlinjer

Regnskapet for 2008 viser at de samlede driftsinntekter har vært kr. 34 454 829. Driftskostnadene har vært kr. 35 506 744. Renteinntektene var kr. 749 397. Samlet har dette gitt KA et driftsunderskudd etter finansinntekter på kr. 302 518 i 2008.

Hovedgrunnen til underskuddet er kostnader knyttet til to rettssaker KA har vært involvert i. Rettssaken mot staten vedr. Endring i Lov om Opplysningsvesenets fond har påført KA kr. 316 256 i utgifter. KAs rolle som partshjelper i en annen rettsak har netto påført KA kr. 121 000 i 2008.

KA har ved utgangen av 2008 en opptjent egenkapital på kr. 3 325 062. Styret har over tid hatt fokus på å styrke KAs egenkapital som ved utgangen av 2002 var kr. 164 586. 2008 er første året i denne perioden med negativt driftsresultat. Den økonomiske situasjonen er stabil, men kostnadene knyttet til de to rettsakene representerer en usikker faktor i 2009. Regnskapsresultatet gir grunnlag for fortsatt drift.

Kontingentinntektene utgjør kr. 11,6 mill. Kontingents andel av de samlede inntekter har de siste årene vært ca 30 %, og nærmere 50 % av driftsinntektene har vært bundne midler som KA får for å utføre opp-

gaver på vegne av andre / på oppdrag fra andre. Øvrige inntekter kommer i hovedsak fra salg av tjenester, salg av bøker og kursavgifter.

Ubenyttede tilskuddsmidler i 2008 blir ikke ført som driftsinntekt, men blir avsatt som gjeld pr. 31.12.2008.

Organisasjon, personal og miljø

Det har vært avholdt fem styremøter i 2008 og det ble behandlet 53 saker i løpet av året. Landsråd ble avholdt i april 2008 der nytt styre ble valgt.

KAs sekretariat er organisert i fire avdelinger; administrasjon, forhandling, kompetanse og forvaltningspolitikk. Ved utgangen av 2008 hadde KA 27 personer ansatt med til sammen 23,1 årsverk. Av de 27 ansatte var 17 menn og 10 kvinner. Det er ansatt kvinner og menn i alle avdelinger.

Arbeidsmiljøet oppfattes som godt. De fysiske arbeidsforholdene tilfredsstiller krav til tidsmessig arbeidsmiljø og inneklima. KA har elektronisk internkontrollsystem, elektronisk registrering av sykefravær og godt ergonomisk utstyr. KAs sekretariat følger videre de miljømessige systemer som er i bruk i Kirkens Hus. Dette betyr bl.a. kildesortering av papp, papir og restavfall. I tillegg er KA miljøsertifisert som Miljøfyrtårn og oppfyller bransjekravene til produksjon, drift og arbeidsmiljø. Sertifiseringen inneholder strenge krav til avfallshåndtering, energibruk, innkjøp og transport.

KA har ikke hatt arbeidsrelaterte skader eller ulykker i 2007. Sykefraværet var på 2,8 %, en nedgang på 0,4 % fra 2007.

Oslo, 27. februar 2009

Knut Andresen
nestleder

Marit Tingelstad
styremedlem

Hans Kristian Hogsnes
styremedlem

Ingeborg Nordlund
styremedlem

Robert Wright
styremedlem

Frode Wigum
styremedlem

Frank Grimstad
Adm.dir.

Benita Christensen
Styreleder

ÅRSREGNSKAP 2008

RESULTATREGNSKAP 2008

	note	REGNSKAP 2008	BUDSJETT 2008	REGNSKAP 2007
Driftsinntekter		16 021 972	14 822 000	17 058 660
Tilskudd / bundne midler	6	18 432 857	20 055 000	16 624 276
Sum driftsinntekter		34 454 829	34 877 000	33 682 936
Varekostnader		2 475 038	2 070 000	3 134 219
Lønnskostnader m.m.	4,5	16 771 013	16 789 000	15 447 858
Avskrivninger	1	544 039	550 000	552 276
Andre driftskostnader	5,8	15 716 654	15 818 000	14 566 184
Sum driftskostnader		35 506 744	35 227 000	33 700 537
DRIFTSRESULTAT		-1 051 915	-350 000	-17 601
Renteinntekter		749 397	560 000	457 695
Inntekt fra KNIF Trygghet til aksjekjøp				1 868 202
ÅRETS RESULTAT		-302 518	210 000	2 308 296
Avsatt til bundne fond		-15 000	-10 000	-10 000
Avsatt til annen egenkapital		317 518	-210 000	-2 304 296
Overført fra bundne fond		-6 000		6 000
SUM OVERFØRINGER		302 518	-210 000	-2 308 296

BALANSEREGNSKAP 2008

EIENDELER	note	31.12.2008	31.12.2007
Anleggsmidler			
Inventar og utstyr	1	354 616	758 009
Sum varige driftsmidler		354 616	758 009
Investering i aksjer	7	1 868 202	1 868 202
Sum anleggsmidler		2 222 818	2 626 211
Omløpsmidler			
Lager av varer		98 766	101 788
Fordringer			
Kundefordringer		633 170	1 718 767
Andre fordringer		375 314	245 784
Sum fordringer	2	1 008 484	1 964 552
Bankinnskudd, kontanter og lign.		12 124 841	9 867 041
Sum omløpsmidler		13 232 091	11 933 380
SUM EIENDELER		15 454 909	14 559 591
EGENKAPITAL OG GJELD		31.12.2008	31.12.2007
Egenkapital			
NKVL fond		308 413	293 413
Opptjent egenkapital		3 325 062	3 642 580
Sum egenkapital	3	3 633 475	3 935 993
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Offentlige tilskudd	6	5 247 589	5 869 808
EVU-midler	6	939 193	553 192
Leverandørgjeld		2 359 092	1 606 557
Skyldig offentlige avgifter		1 275 162	1 278 478
Annen kortsiktig gjeld		2 000 398	1 315 563
Sum kortsiktig gjeld		11 821 434	10 623 598
Sum gjeld		11 821 434	10 623 598
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		15 454 909	14 559 591

Knut Andresen

Knut Andresen
nestleder

Marit Tingelstad

Marit Tingelstad
styremedlem

Hans Kristian Hogsnes

Hans Kristian Hogsnes
styremedlem

Ingeborg Nordlund

Ingeborg Nordlund
styremedlem

Robert Wright

Robert Wright
styremedlem

Frode Wigum

Frode Wigum
styremedlem

Frank Grimstad

Frank Grimstad
Adm.dir.

Benita Christensen

Benita Christensen
Styreleder

NOTEUTDRAG

Nedenfor følger en oversikt over de midler KA har forvaltet på vegne av andre.

Note 6				
Tilskudd /bundne midler				
PROSJEKT	Mottatte midler 2008	Mottatt før 2008 ikke benyttet	Benyttet / inntektsført 2008	Avsatt som gjeld 31.12.2008
Kapellprosjekt	-525	-40	-564	-1
Rekruttering	0	-24	0	-24
FOU-midler fra KR og KKD	-1 700	-543	-2 076	-167
Kompetansemillion	-1 000	-60	-899	-161
Kateketmidler inkl. kval.prosj.	-2 150	-731	-2 079	-802
Kirkebyggdatabase inkl. orgelprosj.	-5 000	-639	-5 340	-299
Forsikringsordninger, avd. 10	-650	-353	-909	-94
Digikop	0	-494	0	-494
Sikringstiltak, avd. 11	-2 850	-2321	-2 430	-2 741
Energijøkonomisering	-1 557	-400	-1 618	-339
Div. tiltak	-1 400	-15	-1 290	-125
Arbeidsrettssaker	0	-250	-250	0
Sum tilskudd	-16 832	-5 870	-17 455	-5 247
OU-midler, inkl. kirketjenerskolen	-1 364	-553	-978	-939
Sum bundne midler	-18 196	-6 423	-18 433	-6 186

Stiansen & Co AS

Statsautoriserte revisorer

Til generalforsamlingen i

KA Kirkelig arbeidsgiver - og interesseorganisasjon

Svein-Erik Stiansen
Oddvar Mella
Per Heyerdahl Arnoldsen
Pål Stiansen
Medlemmer av
Den norske Revisorforening
Revisor-/Foretaksnr. 962 990 746
Besøksadr.: Feljan 15 - Nesbru
Postadr.: Postboks 174, N-1378 Nesbru

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Vi har revidert årsregnskapet for KA Kirkelig arbeidsgiver - og interesseorganisasjon for regnskapsåret 2008, som viser et underskudd på kr 302 518. Vi har også revidert opplysningene i årsmeldingen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsmeldingen er avgitt av organisasjons styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjons økonomiske stilling 31. desember 2008 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsmeldingen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Nesbru, 27. februar 2009

Stiansen & Co AS

Oddvar Mella
Statsautorisert revisor

Tlf. kontor: +47-66 84 88 40
Telefax: +47-66 98 14 60

Banregiro: 6219.05.90432
E-mail: scoas@stiansen.no
www.stiansen.no

Trykk:
Kursiv Media as
Utgitt:
2009
Opplag:
600

Forsiden: Træna kirke
Foto: Jiri Havran

Baksiden: KAs sekretariat
Foto: Stig Marlon Weston

Grafisk utforming:
Hilde Kristin Klungrehaug

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Besøksadresse: Rådhusgt. 1-3, 0151 Oslo

Postadresse: Postboks 1034 Sentrum, 0104 Oslo

Telefon: 23 08 14 00

Telefaks: 23 08 14 09

E-post: ka@ka.no

Nettsted: www.ka.no

